

رویکردی تحلیلی به طراحی و مدیریت پارک‌های شهری و رابطه آن با سلامت شهروندان*

دکتر اکرم‌الملوک لاهیجانیان** شادی شیعه‌بیگی***

تاریخ دریافت مقاله: ۸۹/۷/۲۴

تاریخ پذیرش نهایی: ۸۹/۹/۷

چکیده

با توجه به اهمیت فضاهای سبز شهری در ارتقاء سلامت شهروندان نحوه مدیریت پارک ۸ شهریور در این تحقیق مورد بررسی قرار گرفت. اهداف تحقیق عبارتند از: ۱- بررسی ارتقاء کمی و کیفی توسعه انسانی در ابعاد روحی و جسمی به منظور ایفای نقش شهروندان ۲- بررسی فضای سبز پارک به منظور ارتقاء کیفیت زیست محیطی شهری در جهت سلامت شهروندان. ۳- بررسی ساختاری فضای پارک در رابطه، انجام فعالیت‌های تفریحی، فراغتی، ورزشی و نوع چگونگی پاسخگویی پارک به شهروندان بوده است. جامعه آماری تحقیق کلیه شهروندان شهر سمنان به تعداد ۱۲۶۷۸۰ نفر بر اساس سرشماری سال ۱۳۸۵ شامل کلیه افرادی که برای اوقات فراغت از پارک ۸ شهریور استفاده می‌کرده‌اند. در آزمون فرضیه‌های تحقیق از همبستگی پیرسون استفاده شده است. فرضیه‌ها با محاسبه فراوانی درصدی، محاسبه آزمون پیرسون و وجود تفاوت معنی‌دار بین سوالات تایید شده‌اند.

واژه‌های کلیدی

پارک‌های شهری، سلامت روانی شهروندان، مدیریت، فضای سبز، اوقات فراغت، تجهیزات پارک

* این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد خانم شادی شیعه بیگی است که به راهنمایی دکتر فرح حبیب و مشاوره دکتر اکرم‌الملوک لاهیجانیان در واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی ارائه شده است.

** استادیار دانشکده محیط زیست و انرژی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران E-mail: lahijanian@hotmail.com

*** دانشجوی دکتری مدیریت محیط زیست، دانشکده محیط زیست و انرژی واحد علوم و تحقیقات تهران، ایران.

مقدمه

در یک تقسیم بندی فضاهای سبز شهری به انواع ذیل دسته‌بندی می‌شوند:

طبقه‌بندی پارک‌ها از نظر شکل

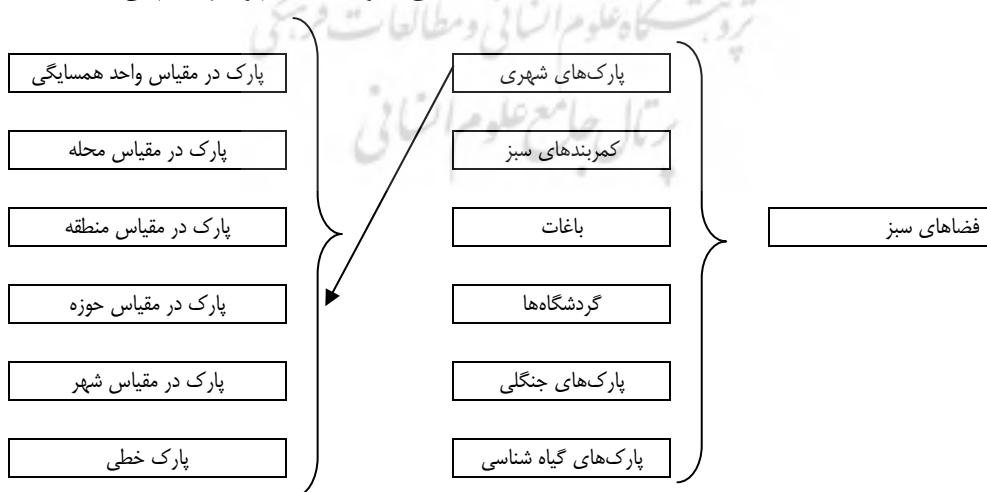
طرح یا اسکلت اولیه پارک‌ها توسط خطوط ربطی یا خیابانی مشخص می‌گردند. (سلطانی، ۱۳۶۳، ۱۲) به عبارت دیگر خطوط ربطی پایه‌های اصلی طرح پارک را تشکیل می‌دهند. برای سهولت در عمل و شناخت خطوط اصلی، طرح پارک‌ها از نظر خطوط اصلی به دسته‌های مختلف تقسیم می‌شوند. (مجنوبیان، ۱۳۸۵، ۱۷)

الف - پارک‌های منظم: در طراحی این نوع پارک‌ها از خطوط راست هندسی و کاملاً منظم استفاده می‌شود. معمولاً در پارک‌های منظم، طرح‌های تزئینی کاملاً از خصوصیات اشکال منظم هندسی و قرینه‌سازی برخوردار هستند (بهبهانی، ۱۳۸۶، ۵۹). انواع پارک‌های ورزشی و برخی پارک‌های نمایشگاه‌ها از این گونه طرح‌ها استفاده می‌شود. (مطلق زاده، ۱۳۷۲، ۳۰)

ب - پارک‌های غیر منظم: در این گونه پارک‌ها، خطوط اصلی و فرعی به طور غیر منظم ولی مرتبط با یکدیگر می‌باشند و اشکال حاصله غیر منظم و عدم تقارن خاص برخوردارند/حکمتی، ۱۳۶۵، ۱۲). تنوع در طراحی تا حدی بر طبیعت نزدیک بوده و از آن الهام می‌گیرد. (فلامکی، ۱۳۸۴، ۶۳)

ج - پارک‌های مختلط: انواع پارک‌هایی که امروزه احداث می‌شوند از قوانین خاص پارک‌های مختلط برخوردار می‌باشند. این گونه پارک‌ها، دارای مجموعه‌ای از ضوابط پارک‌های منظم و غیر منظم می‌باشند و تلفیقی از دو سبک منظم و غیر منظم می‌باشند. (سلطانی، ۱۳۶۳، ۱۲).

پارک ۸ شهریور دارای عملکرد شهری است همواره شهروندان ساعات زیادی از روز را در آن می‌گذرانند. این پارک با مساحت تقریبی ۷/۳ هکتار از ترکیب طبیعی درختان انبوه و قدیمی ساخته شده فضایی خاص در دل شهر پدیده آورده است (سالنامه آماری، ۱۳۸۳، ۴۴). با توجه به استفاده ساکنان محلی و مسافری از پارک و قابلیت دسترسی آسان به آن، پارک مورد توجه عموم شهروندان سمنان است. این پارک، جزء پارک‌های شهری با مقیاس منطقه‌ای است. عملکرد ورزشی پارک با توجه به تحلیل نظر کاربران بیشترین میزان را به خود اختصاص داده است. (سعیدیا، ۱۳۶۹، ۵۵) پیاده روی و مسیرهای مناسب موجود در پارک در کلیه بخش‌های پارک از آن جمله‌اند. همچنین وجود وسایل ورزشی، زمین اسکیت از خدمات ورزشی پارک محسوب شده و توجه کاربران را به خود اختصاص داده است. (شیبانی، ۱۳۷۵، ۲۱) عملکردهای تفریحی پارک را می‌توان به مکان‌های پیک نیک تعبیه شده در نقاط مختلف در بین فضاهای سبز پارک به شکل قطعات دایره‌ای بتنی دانست (نرابی فرد، ۱۳۷۴، ۶۲). زمین بازی کودک در نزدیک ورودی شرقی و در انتهای مسیر اصلی شرقی می‌باشد. در ضلع غرب پارک گلخانه‌ای واقع گردیده که دارای محوطه‌ای برای پرورش گیاهان است و گیاهان درون پارک از این گلخانه تامین می‌شود (بهبهانی، ۱۳۸۶، ۵۹). عملکردهای تفریحی پارک را می‌توان به مکان‌های پیک نیک تعبیه شده در نقاط مختلف در بین فضاهای سبز پارک به شکل قطعات دایره‌ای بتنی دانست (رسنگار، ۱۳۸۶، ۲۲).

فرضیه شماره ۱ تحقیق "دستیابی به محیط زیبا و سبز شهری باعث افزایش کیفی زندگی شهروندان و سلامت روانی و جسمانی و بازدهی بیشتر در جامعه است. فرضیه شماره ۲ تحقیق "تمهیدات و تجهیزات مناسب در پارک به سلامت روحی و روانی و جسمانی شهروندان می انجامد. فرضیه شماره ۳ تحقیق "الگوهای زیبا سازی منظر و محیط در پارک های شهری باعث جذب و افزایش کمی کاربران و سالم سازی جامعه است". برای بررسی رابطه بین متغیرهای کمی "دستیابی به معیارها و طراحی مناسب در پارک" و "ایجاد محیطی آرام بخش و مفرح ویژه شهروندان"، از تحلیل همبستگی پیرسون استفاده شده است.

جامعه آماری مورد مطالعه در این پژوهش، کلیه مراجعین به پارک ۸ شهریور می باشند. از روش نمونه گیری سیستماتیک استفاده شده است. است. ابتدا تعدادی از روزهای هفته (جمعه "روز تعطیل" و دوشنبه، چهارشنبه) به صورت تصادفی انتخاب شده و از مراجعین به پارک، به صورت سیستماتیک نمونه گیری به عمل آمد. حجم نمونه برابر ۱۵۰ نفر برآورد شد که با توجه به قابل پیش بینی نبودن تعداد مراجعین به پارک، نمونه گیری تا رسیدن به حجم نمونه مورد نیاز ادامه پیدا کرد. لازم به ذکر است که نمونه گیری به منظور اطمینان از دستیابی به نمونه ای معرف، در صبح و بعد از ظهر روزهای منتخب (به دلیل پیش بینی بافت متفاوت جمعیتی و سنی استفاده کننده از پارک در صبح و بعد از ظهر) انجام شده و حجم نمونه به منظور از بین بردن اثر مقادیر بی پاسخ احتمالی تا ۱۷۰ نمونه افزایش داده شد.

ابزار گردآوری اطلاعات: الف) بررسی کتابخانه ای (مطالعه اسناد، مدارک، کتب) به منظور دستیابی به سابقه تحقیق و تدوین ادبیات موضوع سعی شد تا سرحد امکان از آخرین منابع فیش برداری نموده و سپس از فیش های تهیه شده با هماهنگی کامل با اهداف و موضوع تحقیق در گزارش تحلیلی استفاده شود. ب) سپس به منظور آزمون فرضیه های تحقیق، پرسشنامه ای ویژه شهروندان شهر سمنان تهیه گردید. پرسشنامه رویهم ۲۶ سوال داشت که با توجه به فرضیات تحقیق طراحی شدند و بر اساس مقیاس لیکرت بازنگری و تنظیم شد. برای سنجش روایی ابزار تحقیق از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. ضریب آلفای کرونباخ در شاخص های مورد سنجش (بیش از ۰,۷) روایی ابزار تحقیق مورد پذیرش است.

د - پارک های فانتزی: این پارک ها بیشتر برای ارائه و نشان دادن مواد یا ترکیبات تجاری، با ایجاد هماهنگی و تنوع بین قسمتهای مختلف طراحی می شوند. فضایی باز و آزاد است که تا حدی تابع و پیرو موضوع مورد عرضه می باشد. بازارهای روز، نمایشگاه های سیار با این روش ساخته می شوند (موره، ۱۳۷۳، ۱۰۷).

ه - پارک های مدرن: اشکال طراحی بر اینگونه پارک ها ظاهراً از ضوابط معین خاص پیروی نمی کند. ولی عملاً طراحی و خطوط آن جلوه ای از پارک های مختلط را به همراه دارد. معمولاً برای تزئین و ایجاد فضای سبز اطراف ساختمان های چند طبقه از این سبک طراحی استفاده می شود. (برای، ۱۳۸۲، ۲۹)

در تقسیم بندی دیگر، پارک ها با توجه به موقعیت و عملکرد به ۲ دسته تقسیم می شوند: (امایش محیط، ۱۳۷۲، ۹۰)

- پارک های برون شهری: اکثر این پارک ها نقش مهار کننده توسعه شهری را دارند و عمدتاً دارای بازدهی اکولوژیکی و زیست محیطی می باشند، پارک های ملی از جمله این پارک ها می باشند (صانعی، ۱۳۷۱، ۳۴)

- پارک های درون شهری: این پارک ها از جنبه زیبایی شناختی شهرسازی، حفاظت محیط زیست و تعاملات اجتماعی دارای اهمیت هستند و در هر مقیاس و موقعیتی که باشند عمومی بوده و برای تفریح و استراحت مردم ایجاد شده اند (پاروکی، ۱۳۸۷، ۷۵).

مواد و روش

این تحقیق مدیریت پارک ۸ شهریور را مورد بررسی قرار داده است. هدف بررسی مدیریت پارک ۸ شهریور بوده که تا چه اندازه این پارک باعث جذب و افزایش کمی کاربران و افزایش کیفی زندگی شهروندان و همچنین سلامت روانی جسمانی و بازدهی بیشتر در جامعه شهری شده، و در ایجاد محیطی آرام بخش و مفرح ویژه شهروندان کمک نموده است.

روش تحقیق

تحقیق حاضر یک مطالعه توصیفی از نوع پیمایشی است. مبتنی بر کسب حقایق و تجزیه و تحلیل علل آنها می باشد. چون متغیرها قبلاً وجود داشته اند تغییر یا کنترلی روی آنها انجام نمی گیرد. محقق در پی آن است دوره را که سپری شده نتایج مشاهده شده حاصل از آنرا با نظر سنجی از نظرات شهروندان مشخص و تعیین کند. فرضیه های این تحقیق عبارتند از :

جدول ۱- شاخص های سنجش پارک شهری

شاخص	تمهیدات و تجهیزات پارک	الگوهای زیبا سازی منظر و محیط	محیط زیبا و سبز شهری	محیط مفرح و آرام بخش	جذب شهروندان و کاربران	افزایش کاربران	سلامت روانی و جسمانی جامعه	معیارها و طراحی مناسب
مقدار آلفا	۰,۷۳۲	۰,۸۲۵	۰,۸۶۸	۰,۷۰۱	۰,۷۵۰	۰,۷۸۰	۰,۸۹۲	۰,۸۶۰

مأخذ: نگارندگان

تحلیل یافته های تحقیق

ابتدا به بررسی توصیفی سوالات پرسشنامه ها و سپس به آزمون فرضیه ها پرداخته می شود:

این پارک واجد چه فعالیت هایی است؟

حدود ۳ درصد پاسخگویان معتقدند که این پارک دارای فعالیت های آموزشی، حدود ۶۷ درصد تفریحی، حدود ۹ درصد اجتماعی، حدود ۱۵ درصد فرهنگی و حدود ۴ درصد هنری می باشد.

جدول ۲- فعالیتهای پارک

ردیف	گزینه ها	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تجمعی
1	آموزشی	۵	۲,۹	۳	۳
۲	تفریحی	۱۱۴	۶۷,۱	۶۸,۷	۷۱,۷
۳	اجتماعی	۱۶	۹,۴	۹,۶	۸۱,۳
۴	فرهنگی	۲۵	۱۴,۷	۱۵,۱	۹۶,۴
۵	هنری	۶	۳,۵	۳,۶	۱۰۰
۶	جمع	۱۶۶	۹۷,۶	۱۰۰	
۷	بی پاسخ	۴	۲,۴		
	جمع کل	۱۷۰	۱۰۰		

مأخذ: نگارندگان

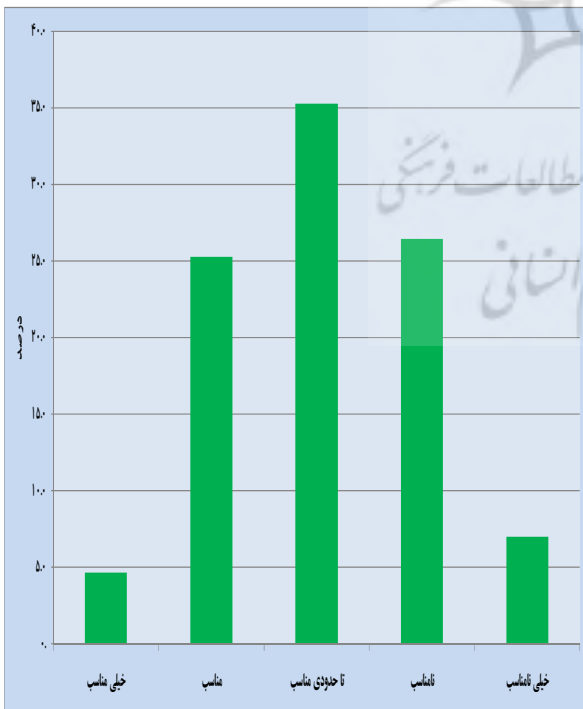
آیا نحوه مدیریت در پارک مناسب است؟

حدود ۳۱ درصد پاسخگویان نحوه مدیریت در پارک را خیلی مناسب و مناسب ارزیابی کرده اند. حدود ۳۵ درصد نیز این وضعیت را تا حدودی مناسب دانسته اند. حدود ۳۴ درصد نیز از رضایت نداشته و گزینه های نامناسب و خیلی نامناسب را انتخاب کرده اند.

جدول ۳- نحوه مدیریت در پارک

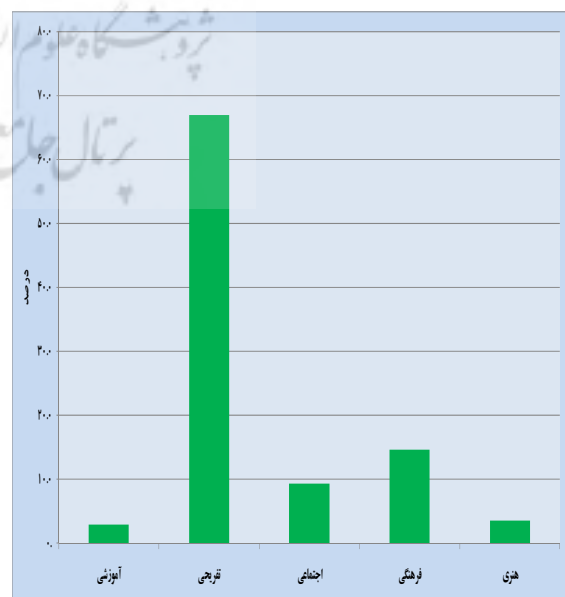
مأخذ: نگارندگان

ردیف	گزینه ها	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تجمعی
۱	خیلی مناسب	۸	۴,۷	۴,۸	۴,۸
۲	مناسب	۴۳	۲۵,۳	۲۵,۶	۳۰,۴
۳	تا حدودی مناسب	۶۰	۳۵,۳	۳۵,۷	۶۶,۱
۴	نامناسب	۴۵	۲۶,۵	۲۶,۸	۹۲,۹
۵	خیلی نامناسب	۱۲	۷,۱	۷,۱	۱۰۰
۶	جمع	۱۶۸	۹۸,۸	۱۰۰	
۷	بی پاسخ	۲	۱,۲		
	جمع کل	۱۷۰	۱۰۰		

مأخذ: نگارندگان

شکل ۳- نحوه مدیریت در پارک

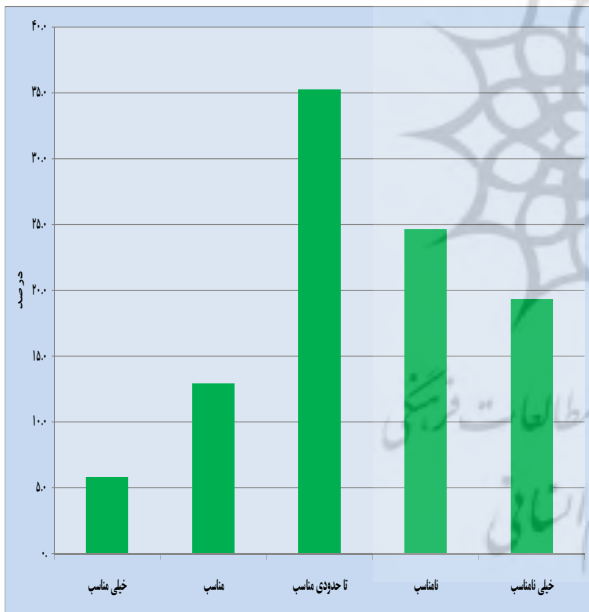
مأخذ: نگارندگان

شکل ۲- فعالیتهای پارک

کرده‌اند. حدود ۳۵ درصد نیز این وضعیت را تا حدودی مناسب دانسته‌اند. حدود ۴۴ درصد نیز از وضعیت روشنایی مسیرهای عبوری پارک رضایت نداشته و گزینه‌های نامناسب و خیلی نامناسب را انتخاب کرده‌اند.

جدول شماره ۵- روشنایی در مسرهای عبوری
ماخذ: نگارندگان

ردیف	گزینه‌ها	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تجمعی
۱	خیلی مناسب	۱۰	۵,۹	۶	۶
۲	مناسب	۲۲	۱۲,۹	۱۳,۲	۱۹,۲
۳	تا حدودی مناسب	۶۰	۳۵,۳	۳۵,۹	۵۵,۱
۴	نامناسب	۴۲	۲۴,۷	۲۵,۱	۸۰,۲
۵	خیلی نامناسب	۳۳	۱۹,۴	۱۹,۸	۱۰۰
۶	جمع	۱۶۷	۹۸,۲	۱۰۰	
۷	بی پاسخ	۳	۱,۸		
	جمع کل	۱۷۰	۱۰۰		

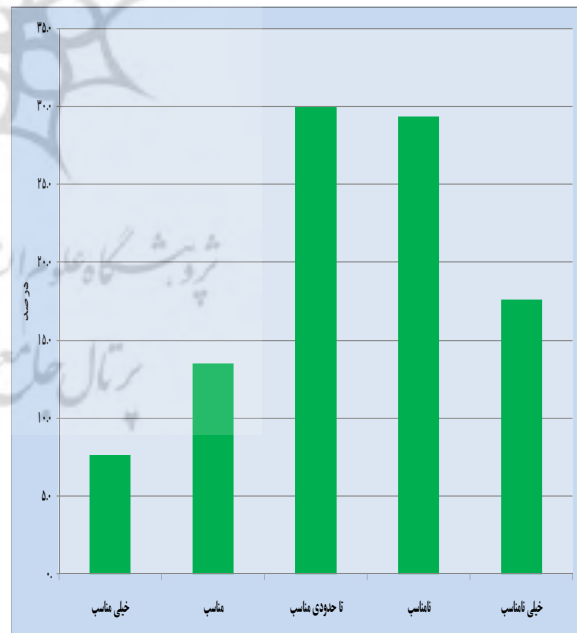
شکل ۵- روشنایی در مسرهای عبوری
ماخذ: نگارندگان

آیا پارک دارای تجهیزات زمین بازی مناسب است؟ در پاسخ به این سوال، حدود ۹ درصد پاسخگویان وضعیت تجهیزات زمین بازی کودکان را خیلی مناسب و مناسب ارزیابی کرده‌اند. حدود ۳۳ درصد نیز این وضعیت را تا حدودی مناسب دانسته‌اند. حدود ۵۸ درصد نیز از وضعیت تجهیزات زمین بازی کودکان رضایت نداشته و گزینه‌های نامناسب و خیلی نامناسب را انتخاب کرده‌اند.

آیا پارک از روشنایی مناسب برخوردار است؟ در پاسخ به این سوال، حدود ۲۱ درصد پاسخگویان وضعیت روشنایی پارک را خیلی مناسب و مناسب ارزیابی کرده‌اند. حدود ۳۰ درصد نیز این وضعیت را تا حدودی مناسب دانسته‌اند. حدود ۴۷ درصد نیز از وضعیت روشنایی پارک رضایت نداشته و گزینه‌های نامناسب و خیلی نامناسب را انتخاب کرده‌اند.

جدول ۴- روشنایی پارک
ماخذ: نگارندگان

ردیف	گزینه‌ها	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تجمعی
۱	خیلی مناسب	۱۳	۷,۶	۷,۸	۷,۸
۲	مناسب	۲۳	۱۳,۵	۱۳,۸	۲۱,۶
۳	تا حدودی مناسب	۵۱	۳۰	۳۰,۵	۵۲,۱
۴	نامناسب	۵۰	۲۹,۴	۲۹,۹	۸۲
۵	خیلی نامناسب	۳۰	۱۷,۶	۱۸	۱۰۰
۶	جمع	۱۶۷	۹۸,۲	۱۰۰	
۷	بی پاسخ	۳	۱,۸		
	جمع کل	۱۷۰	۱۰۰		

شکل ۴- روشنایی پارک
ماخذ: نگارندگان

آیا مسیرهای عبوری پیاده‌روها از روشنایی مناسب برخوردار است؟ در پاسخ به این سوال، حدود ۱۹ درصد پاسخگویان وضعیت روشنایی مسیرهای عبوری پارک را خیلی مناسب و مناسب ارزیابی

جدول ۶- جایگاه آب آشامیدنی

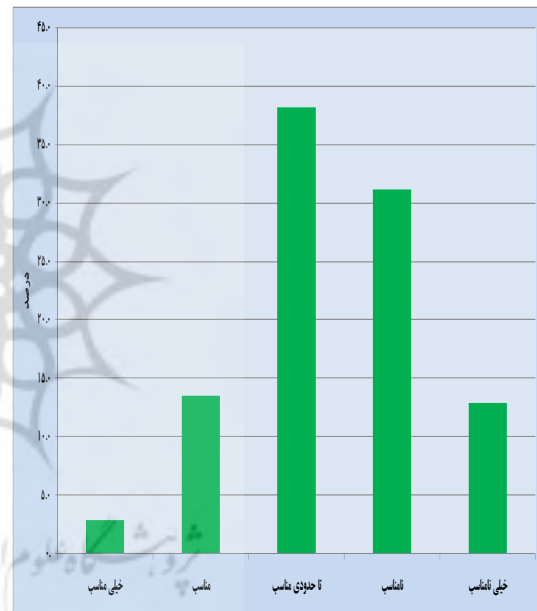
مأخذ: نگارندگان

ردیف	گزینه ها	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تجمعی
۱	خیلی مناسب	۵	۲,۹	۳	۳
۲	مناسب	۲۳	۱۳,۵	۱۳,۷	۱۶,۷
۳	تا حدودی مناسب	۶۵	۳۸,۲	۳۸,۷	۵۵,۴
۴	نامناسب	۵۳	۳۱,۲	۳۱,۵	۸۶,۹
۵	خیلی نامناسب	۲۲	۱۲,۹	۱۳,۱	۱۰۰
۶	جمع	۱۶۸	۹۸,۸	۱۰۰	
۷	بی پاسخ	۲	۱,۲		
	جمع کل	۱۷۰	۱۰۰		

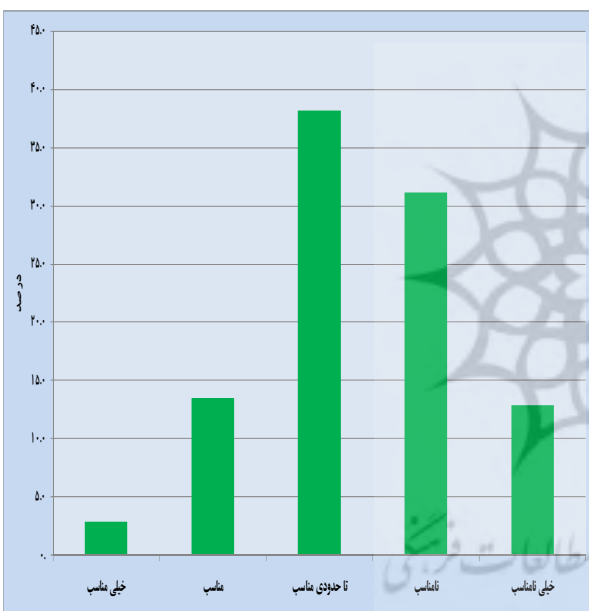
جدول ۷- تجهیزات زمین بازی

مأخذ: نگارندگان

ردیف	گزینه ها	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تجمعی
۱	خیلی مناسب	۲	۱,۲	۱,۲	۱,۲
۲	مناسب	۱۴	۸,۲	۸,۳	۹,۵
۳	تا حدودی مناسب	۵۶	۳۲,۹	۳۳,۳	۴۲,۹
۴	نامناسب	۶۳	۳۷,۱	۳۷,۵	۸۰,۴
۵	خیلی نامناسب	۳۳	۱۹,۴	۱۹,۶	۱۰۰
۶	جمع	۱۶۸	۹۸,۸	۱۰۰	
۷	بی پاسخ	۲	۱,۲		
	جمع کل	۱۷۰	۱۰۰		

شکل ۶- جایگاه آب آشامیدنی

شکل ۷- تجهیزات زمین بازی

مأخذ: نگارندگان

آیا پارک دارای تجهیزات زمین بازی مناسب است؟

در پاسخ به این سوال، حدود ۹ درصد پاسخگویان وضعیت تجهیزات زمین بازی کودکان را خیلی مناسب و مناسب ارزیابی کرده‌اند. حدود ۳۳ درصد نیز این وضعیت را تا حدودی مناسب دانسته‌اند. حدود ۵۸ درصد نیز از وضعیت تجهیزات زمین بازی کودکان رضایت نداشته و گزینه‌های نامناسب و خیلی نامناسب را انتخاب کرده‌اند.

آیا پارک دارای تجهیزات صوتی مناسب است؟

حدود ۸ درصد پاسخگویان وضعیت تجهیزات صوتی پارک را خیلی مناسب و مناسب ارزیابی کرده‌اند. حدود ۲۱ درصد نیز این وضعیت را تا حدودی مناسب دانسته‌اند. حدود ۶۹ درصد نیز از وضعیت تجهیزات صوتی پارک رضایت نداشته و گزینه‌های نامناسب و خیلی نامناسب را انتخاب کرده‌اند.

جدول ۸- تجهیزات صوتی پارک

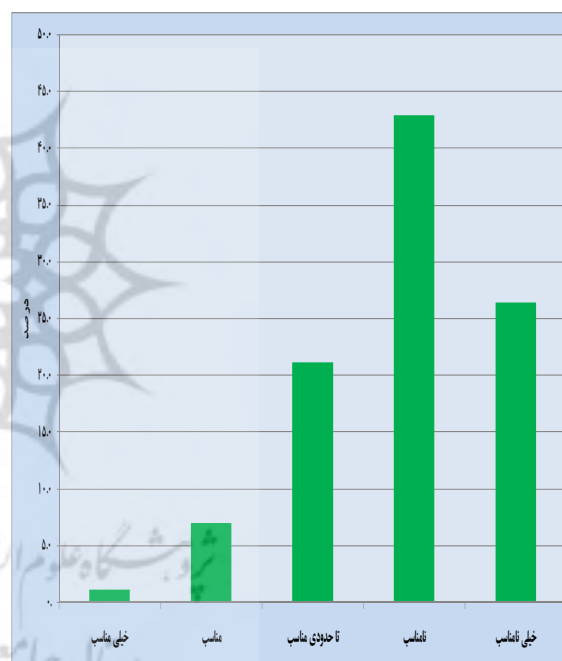
ماخذ: نگارندگان

ردیف	گزینه ها	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تجمعی
۱	خیلی مناسب	۲	۱,۲	۱,۲	۱,۲
۲	مناسب	۱۲	۷,۱	۷,۱	۸,۳
۳	تا حدودی مناسب	۳۶	۲۱,۲	۲۱,۴	۲۹,۸
۴	نامناسب	۷۳	۴۲,۹	۴۳,۵	۷۳,۲
۵	خیلی نامناسب	۴۵	۲۶,۵	۲۶,۸	۱۰۰
۶	جمع	۱۶۸	۹۸,۸	۱۰۰	
۷	بی پاسخ	۲	۱,۲		
	جمع کل	۱۷۰	۱۰۰		

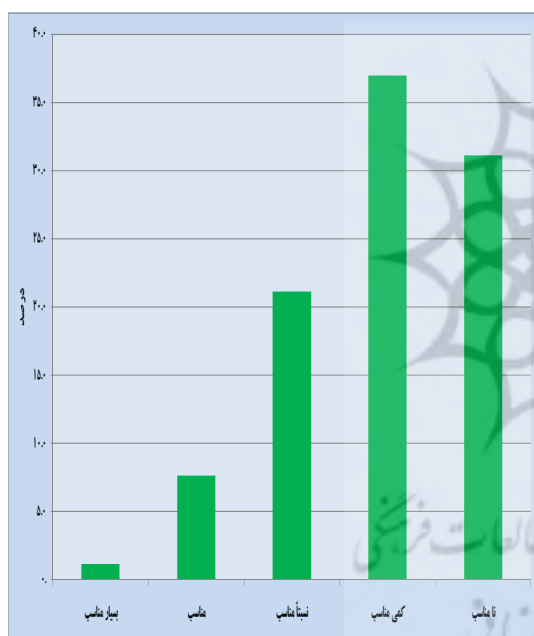
جدول ۹- استراحتگاه کاربران

ماخذ: نگارندگان

ردیف	گزینه ها	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تجمعی
۱	بسیار مناسب	۲	۱,۲	۱,۲	۱,۲
۲	مناسب	۱۳	۷,۶	۷,۸	۹
۳	نسبتاً مناسب	۳۶	۲۱,۲	۲۱,۶	۳۰,۵
۴	کمی مناسب	۶۳	۳۷,۱	۳۷,۷	۶۸,۳
۵	نا مناسب	۵۳	۳۱,۲	۳۱,۷	۱۰۰
۶	جمع	۱۶۷	۹۸,۲	۱۰۰	
۷	بی پاسخ	۳	۱,۸		
	جمع کل	۱۷۰	۱۰۰		

شکل ۸- تجهیزات صوتی پارک

شکل ۹- استراحتگاه کاربران

ماخذ: نگارندگان

ماخذ: نگارندگان

آزمون فرضیات تحقیق

فرضیه اول: دستیابی به محیط زیبا و سبز شهری باعث افزایش کیفی زندگی شهروندان و سلامت روانی و جسمانی و بازدهی بیشتر در جامعه است.

آزمون همبستگی پیرسون بین "دستیابی به محیط زیبا و سبز شهری" و "افزایش کیفی زندگی شهروندان و سلامت روانی و جسمانی"

آیا فضای پارک بعنوان استراحتگاه برای کاربران مناسب است؟ حدود ۹ درصد پاسخگویان وضعیت فضای پارک بعنوان استراحتگاه برای کاربران را خیلی مناسب و مناسب ارزیابی کرده‌اند. حدود ۲۱ درصد نیز این وضعیت را تا حدودی مناسب دانسته‌اند. حدود ۶۸ درصد نیز وضعیت فضای پارک به عنوان استراحتگاه برای کاربران را نامناسب و خیلی نامناسب ارزیابی کرده‌اند.

فرضیه سوم: دستیابی به معیارها و طراحی مناسب در پارک به ایجاد محیطی آرام بخش و مفرح ویژه شهروندان کمک می‌نماید با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون بین "دستیابی به معیارها و طراحی مناسب در پارک" و "ایجاد محیطی آرام بخش و مفرح ویژه شهروندان" همانگونه که در جدول فوق مشاهده می‌شود، میزان همبستگی بین این دو متغیر برابر $0/423$ و مقدار احتمال معناداری برابر $0/000$ می‌باشد (مقدار کمتر از $0,05$ موجب رد فرض صفر و میزان بیشتر از آن موجب پذیرش فرض صفر می‌شود). به همین دلیل، فرض صفر رد شده و در نتیجه بین "دستیابی به معیارها و طراحی مناسب در پارک" و "ایجاد محیطی آرام بخش و مفرح ویژه شهروندان" رابطه معناداری وجود دارد.

میزان همبستگی بین این دو متغیر برابر $0/187$ و مقدار احتمال معناداری برابر $0/016$ می‌باشد. به همین دلیل، فرض صفر رد شده و در نتیجه بین "دستیابی به محیط زیبا و سبز شهری" و "افزایش کیفی زندگی شهروندان و سلامت روانی و جسمانی" رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه دوم: بکارگیری تمهیدات و تجهیزات مناسب در پارک به جذب شهروندان و اکوتوریسم می‌انجامد.

آزمون همبستگی پیرسون بین "بکارگیری تمهیدات و تجهیزات مناسب در پارک" و "جذب شهروندان و اکوتوریسم" میزان همبستگی بین این دو متغیر برابر $0/507$ و مقدار احتمال معناداری برابر $0/000$ می‌باشد. به همین دلیل، فرض صفر رد شده و در نتیجه بین "بکارگیری تمهیدات و تجهیزات مناسب در پارک" و "جذب شهروندان و اکوتوریسم" رابطه معناداری وجود دارد.

نتیجه‌گیری

- حدود ۴۸ درصد پاسخگویان برای تفریح و خوشگذرانی، حدود ۷ درصد برای ارتباط اجتماعی، حدود ۱۴ درصد برای استفاده از محیط، حدود ۲۵ درصد به منظور آسایش روحی و روانی - جسمی و حدود ۴ درصد نیز برای مامن و پناهگاه به پارک مراجعه کرده‌اند.
- حدود ۳۱ درصد پاسخگویان وضعیت صندلی‌های پارک را خیلی مناسب و مناسب ارزیابی کرده‌اند. حدود ۳۵ درصد نیز این وضعیت را تا حدودی مناسب دانسته‌اند. حدود ۳۴ درصد نیز از وضعیت صندلی‌های پارک رضایت نداشته و گزینه‌های نامناسب و خیلی نامناسب را انتخاب کرده‌اند.
- حدود ۲۱ درصد پاسخگویان وضعیت روشنایی پارک را خیلی مناسب و مناسب ارزیابی کرده‌اند. حدود ۳۰ درصد نیز این وضعیت را تا حدودی مناسب دانسته‌اند. حدود ۴۷ درصد نیز از وضعیت روشنایی پارک رضایت نداشته و گزینه‌های نامناسب و خیلی نامناسب را انتخاب کرده‌اند.
- حدود ۱۶ درصد پاسخگویان وضعیت جایگاه آب آشامیدنی پارک را خیلی مناسب و مناسب ارزیابی کرده‌اند. حدود ۳۸ درصد نیز این وضعیت را تا حدودی مناسب دانسته‌اند. حدود ۳۸ درصد نیز از وضعیت سطل زباله‌ها رضایت نداشته و گزینه‌های نامناسب و خیلی نامناسب را انتخاب کرده‌اند.
- حدود ۲۸ درصد پاسخگویان وضعیت ظاهری سطل زباله‌ها را خیلی مناسب و مناسب ارزیابی کرده‌اند. حدود ۳۱ درصد نیز این وضعیت را تا حدودی مناسب دانسته‌اند. حدود ۳۸ درصد نیز از وضعیت ظاهری سطل زباله‌ها رضایت نداشته و گزینه‌های نامناسب و خیلی نامناسب را انتخاب کرده‌اند.
- حدود ۱۶ درصد پاسخگویان وضعیت پوشش سنگفرش شده پارک را خیلی مناسب و مناسب ارزیابی کرده‌اند. حدود ۲۷ درصد نیز این وضعیت را تا حدودی مناسب دانسته‌اند. حدود ۵۵ درصد نیز از

- ایجاد سطل هایی با طرح های متفاوت به منظور جداسازی زباله در محل که به تفکیک نوع زباله (تر، شیشه، پلاستیک، کاغذ، نخاله)، احداث مکان های آب خوری در نقاط مختلف پارک ویژه کودکان، معلولین
- بازسازی پایه های چراغ های تخریب شده یا رنگ آمیزی مجدد و تعویض لامپ، حذف المان های نامناسب جهت افزایش جذابیت بصری کاربران، نظارت دقیق تر دفتر نگهداری پارک در مکان های خلوت
- راه اندازی چایخانه سستی در جهت افزایش جذابیت و تجمع های کوچک در فضاهای باز پارک به منظور ایجاد ارتباطات اجتماعی بیشتر کاربران، بهسازی مبلمان با هدف کاهش خطر برای کاربران
- هرس به موقع درختان و درختچه ها به ویژه ترون ها در اطراف مسیر، استفاده از درختان و درختچه های همیشه سبز در اطراف پارک، استفاده از حداقل کودهای شیمیایی، شناسایی گونه های آفت زده و رسیدگی به آنها

فهرست مراجع

- ۱) براتی، ناصر، (۱۳۸۲)، "نگاهی نو به مفهوم فرهنگی باغ و فضای سبز در زبان فارسی"، محیط شناسی مجموعه پژوهش های محیط زیست ویژه نامه طراحی محیط، سال ۲۹، انتشارات دانشکده محیط زیست دانشگاه تهران.
- ۲) بست جان، (۱۳۶۶)، «روش های تحقیق در علوم انسانی»، ترجمه پاشا شریفی، انتشارات رشد.
- ۳) بهبهانی، هما، (۱۳۸۶)، «منظرسازی کوهستان با استفاده از گیاهان بومی، محیط شناسی»، انتشارات دانشکده محیط زیست دانشگاه تهران، شماره ۴۲، سال ۳۳.
- ۴) بهبهانی، هما، (۱۳۸۶)، «سیر تغییر تفسیر مفهوم پارک های شهری از قرن ۱۵ تا به امروز در غرب»، فصلنامه علمی فضای سبز، شماره ۵ و ۶، سال دوم.
- ۵) بازوکی، علی، (۱۳۸۷)، «گیاهان مناسب و اصول احداث فضای سبز در مناطق نیمه گرمسیری جنوب»، فصلنامه علمی فضای سبز، شماره ۹ و ۱۰.
- ۶) ترابی فرد، حمیدرضا، (۱۳۷۴)، «ایمن سازی در پارک ها»، فصلنامه علمی و آموزشی فضای سبز، سال سوم شماره ۹ و ۱۰، حوزه معاونت خدمات شهری سازمان پارک ها و فضای سبز شهر تهران.

- وضعیت پوشش سنگفرش شده پارک رضایت نداشته و گزینه های نامناسب و خیلی نامناسب را انتخاب کرده اند.
- حدود ۱۵ درصد پاسخگویان محیط پارک را امن و کاملا امن توصیف کرده اند. حدود ۲۱ درصد معتقدند که محیط پارک نسبتا امن است. حدود ۳۷ درصد نیز این محیط را تا حدودی امن می دانند و بالاخره ۲۵ درصد نیز محیط پارک را ناامن توصیف کرده اند.
- حدود ۲۴ درصد عدم حضور پلیس در پارک، حدود ۱۷ درصد تاریکی، حدود ۱۲ درصد تجمع معتادان، حدود ۷ درصد خانوادگی نبودن محیط پارک و حدود ۶ درصد نیز سایر موارد را به عنوان دلایل عدم امنیت پارک عنوان کرده اند.
- حدود ۹ درصد پاسخگویان وضعیت فضای پارک بعنوان استراحتگاه برای کاربران را خیلی مناسب و مناسب ارزیابی کرده اند. حدود ۲۱ درصد نیز این وضعیت را تا حدودی مناسب دانسته اند. پیشنهادها:
- اصلاح نظام مدیریتی مناسب در پارک در جهت بهینه سازی و ارتقاء کیفیت پارک، جلب بیشتر مردم در کاربری های پارک، افزایش ایمنی، ایجاد پلیس محله، نگهداری محله در برنامه ریزی پارک قرار گیرد.
- تعبیه چراغ ها با رنگ روشنایی سبز و آبی، افزایش نور پارک، علائم راهنمایی در شریان های اصلی و فرعی پارک به منظور اجتناب از سردرگمی شهروندان، بهسازی مسیرها با ایجاد روشنایی جهت امنیت روانی و جسمانی کاربران ایجاد رمپ معلولین جهت تسهیل در عبور مرور معلولین و جانبازان
- افزایش کاربری های پارک جهت ایمن سازی پارک در چهار گوشه و مرکز پارک، تسهیلات در استفاده کاربران از طریق نقشه پارک و علائم راهنمایی، استاندارد سازی صندلی های پارک و رنگ آمیزی مجدد آن جهت استفاده بهینه کاربران
- کاشت تعداد زیادی گیاهان پهن برگ جهت جلوگیری از آلودگی صوتی در اطراف پارک، نظارت و رسیدگی به گیاهان موجود در پارک، ایجاد آلاچیق های مناسب کاشت درختان سایه انداز در طول مسیر پارک استفاده از گل های فصلی برای ایجاد نشاط و زیبایی،

- ۷ حکمتی جمشید، (۱۳۶۵)، «نقش فضای سبز و اهمیت آن در زندگی انسان»، فصلنامه علمی فضای سبز، سال ۲، شماره ۵ و ۶.
- ۸ رستگار، روجا، (۱۳۸۶)، «طراحی پارک شهری، مطالعه موردی: پارک الغدير تهران».
- ۹ روحانی، غزاله، (۱۳۶۵)، «طراحی باغ و احداث فضای سبز»، انتشارات پارت.
- ۱۰ سالنامه آماری استان سمنان، ۱۳۸۳.
- ۱۱ سعید نیا، احمد، (۱۳۷۹)، «فضای سبز شهری»، وزارت کشور، مرکز مطالعات برنامه‌ریزی شهری، کتاب سبز شهرداری، جلد نهم، انتشارات سازمان شهرداری‌های کشور.
- ۱۲ سلطانی، کامبیز، (۱۳۶۳)، «کاربرد فضای سبز شهری در طرح های جامع و اصول طراحی پارک ها»، دفتر تحقیقات زیست محیطی.
- ۱۳ شیبانی، مهدی، (۱۳۷۵)، «توسعه همگون پارک و فضای سبز شهری، مجموعه مقالات علمی و تخصصی فضای سبز»، حوزه معاونت خدمات شهری سازمان پارک ها و فضای سبز شهر تهران.
- ۱۴ صاعی، احمد، (۱۳۷۱)، «مبانی طراحی فضای سبز از نظر نحوه انتخاب گیاهان»، از مجموعه مقالات سمینار فضای سبز سازمان پارک ها و فضای سبز شهر تهران.
- ۱۵ فلاحی، محمد منصور، (۱۳۸۴)، «نوسازی و بهسازی شهری»، سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- ۱۶ «کتاب سبز شهرداری»، (۱۳۷۹)، مرکز مطالعات برنامه‌ریزی شهری، وزارت کشور، جلد نهم.
- ۱۷ مجنونیان، هنریک، (۱۳۸۵)، «مباحثی پیرامون پارک‌ها، فضای سبز و تفرجگاه‌ها»، سازمان پارک ها و فضای سبز شهر تهران.
- ۱۸ مطلق زاده، رویا، (۱۳۷۲)، «فصلنامه علمی فضای سبز»، انتشارات سازمان پارک ها و فضای سبز تهران، شماره ۲، سال اول.
- ۱۹ موره، ژان پیر و دیگران، (۱۳۷۳)، «فضای شهری»، ترجمه حسین رضایی و دیگران، شهرداری تهران.
- ۲۰ موره، ژان پیر و دیگران، (۱۳۷۳)، «طراحی، اجرا و مدیریت»، ترجمه حسین رضایی و دیگران، اداره کل روابط عمومی و بین الملل شهرداری تهران.
- ۲۱ مهندسین مشاور آمایش محیط، (۱۳۷۲)، «اصول و ضوابط طراحی پارک‌های شهری»، سازمان پارک ها و فضای سبز شهر تهران.